

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V GORIŠKI KNJIŽNICI FRANCETA BEVKA V LETU 2017

1. Območje

Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica (v nadaljevanju Goriška knjižnica) je osrednja območna knjižnica, ki deluje na področju šestih občin. Ustanoviteljice Goriške knjižnice so poleg Mestne občine Nova Gorica še občine Brda, Kanal, Miren-Kostanjevica, Renče-Vogrsko in Šempeter-Vrtojba. Kot osrednja območna knjižnica izvaja posebne naloge za širše območje Goriške oz. Severne Primorske, t. j. področje osrednjih knjižnic v Ajdovščini, Idriji in Tolminu.

Goriška knjižnica širi svojo dejavnost na območju s sedmimi krajevnimi knjižnicami v Biljah, Braniku, Desklah, Kanalu, Prvačini, Renčah in Solkanu. V letu 2017 načrtujemo odprtje osme krajevne knjižnice v Šempetru pri Gorici, še v letu 2016 pa širimo prostore krajevne knjižnice v Solkanu. Potujoča knjižnica mesečno obiše 83 postajališč v 56 krajih.

Knjižnično dejavnost izvajamo za 58.315 prebivalcev območja, kot osrednja območna knjižnica pa širimo svoj vpliv na celotno območje Goriške oz. Severne Primorske (področje s 118.064 prebivalci¹) in v Furlanijo-Julijsko krajino, kjer živijo Slovenci v Italiji.

2. Poslanstvo

Zaposleni v Goriški knjižnici z vsemi enotami sooblikujemo pozitivno kulturno, izobraževalno in socialno okolje v lokalni skupnosti. S svojo knjižno zbirko širimo znanje, informacije, izobrazbo, kulturo, spodbujamo raziskovanje, ustvarjalnost, razvijamo bralno kulturo in funkcionalno

¹ Statistični urad Republike Slovenije (statistični podatki na dan 1. 1. 2016)

pismenost, spodbujamo vseživljenjsko učenje, omogočamo enake možnosti za dostop do gradiva različnim kategorijam prebivalstva.

Oblikujemo kakovostno knjižnično zbirko, ki jo neprestano dopolnjujemo z novostmi na tržišču in hkrati urejamo, ohranjamo aktualnost ter vzdržujemo s kontinuiranim odpisom gradiva. Odzivamo se na potrebe okolja in ažurno uvajamo novosti v zbirko (novi mediji, nove tehnologije, spletni portali, ostala dodatna ponudba).

Posebno pozornost posvečamo oblikovanju domoznanske zbirke, ki zrcali življenjski utrip na širšem območju knjižnice. Z zbiranjem, hranjenjem in obdelovanjem posebnih zbirk (raritete, inkunabule, rokopisna zbirka, Bevkova zapuščina, bibliofilske izdaje, razglednice, miniaturre, drobni tiski, plakati ...) prispevamo k ohranjanju kulturne dediščine. Starejše, pomembnejše in vrednejše gradivo, ki smo ga digitalizirali, omogoča, da so tudi dragocenosti dostopne preko svetovnega spleta. S tem upoštevamo željo oz. pravico uporabnikov po najširši in enaki dostopnosti gradiva ter informacij, ohranjamo živost kulture ter krepimo kulturno identiteto. To nam omogoča sodelovanje v digitaliziranih zbirkah dLib.si in Kamra (Album Slovenije), ki omogočata lažji dostop do starejšega in redkejšega gradiva. V letu 2017 načrtujemo nadaljevanje digitalizacije domoznanskega gradiva in objavo na dLib-u.

Sodobno urejen prostor knjižnice nudi uporabnikom številne možnosti kvalitetnega preživljanja prostega časa in je prijeten prostor za druženje. Uporabnikom je na voljo zelo pester izbor dejavnosti in prireditev (literarni večeri, prireditve ob jubilejih, razstave, projekti za spodbujanje bralne kulture, predavanja, izobraževanja uporabnikov in zaposlenih, pravljične urice, delavnice ...)

V Goriški knjižnici lokalno sodelujemo s kulturnimi, izobraževalnimi in socialnimi ustanovami. V širšem okolju se povezujemo predvsem z različnimi knjižnicami, koordiniramo izobraževanja, nudimo strokovno pomoč in s konkretnimi pogovori svetujemo pri izboljševanju njihovega delovanja. Sinergijski učinek med kulturnimi institucijami in uporabniki smo in še bomo dosegli v triletnem projektu Zgradili smo mesto, ki je bil prepoznan in odmeven tudi v širšem slovenskem prostoru. Pripravljamo tudi razne tematske brošure in knjige v zbirki Publikacije Goriške knjižnice.

3. Letni načrt

Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva za leto 2017 smo pripravili v skladu z normativnimi akti in strokovnimi priporočili².

² Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS št. 87/01 in 96/02)

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS št. 73/03)

Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Uradni list RS št. 88/03)

Standardi za splošne knjižnice (2005, obdobje veljavnosti podaljšano do 30. 4. 2017)

Manifest o splošnih knjižnicah (1994). Knjižničarske novice (5) 3. Priloga

Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020 (2012). Dostopno:

<http://zdruzenje-knjiznic.si/dobro-je-vedeti/> dokumenti/

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 (Uradni list RS, št. 99/13)

3. 1. Informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe

Pri načrtovanju nakupa knjižničnega gradiva v letu 2017 bomo upoštevali splošne in specifične potrebe okolja, ki jih oblikujejo naši uporabniki.

Zaradi omejenosti predvidenih finančnih sredstev, žal, ne moremo načrtovati nakupa 250 enot knjižnega in 25 enot neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev, kakor predvidevajo standardi. Glede na to bomo dajali prednost slovenski produkciji pred tujo, prednost bomo dajali različnim naslovom, manj pa količini enakih izvodov, poudarek bo na domoznanski tematiki.

V okviru možnega predvidevamo nakup 11.064 enot knjižničnega gradiva (od tega 10.228 knjižnega, 270 licenc e-knjig in 836 enot ostalega neknjižnega gradiva). Za tiskane medije, knjižno in neknjižno gradivo smo upoštevali povprečno ceno 20 €, za e-knjige pa 21,50 €. S tem obsegom nakupa bomo dosegli le 175 enot knjižnega in 19 enot neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev.

Načrtujemo nabavo 170 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v centralni knjižnici, v potujoči in krajevnih knjižnicah pa po 12 naslovov.

V letu 2015 smo imeli 15.719 aktivnih članov, kar predstavlja skoraj 27 % prebivalcev območja. Imamo številne vrtce, osnovne šole, dva srednješolska centra in univerzo. Poleg tega obiskujejo našo knjižnico tudi različne skupine učencev, dijakov in študentov, ki obiskujejo šole v Gorici v Italiji in njeni okolici. Ker je naše mesto srednješolsko središče Severne Primorske, se srednješolci z našo knjižnico seznanijo že v prvem letniku. V stik stopimo zlasti v okviru projekta Rastem s knjigo. Seznanimo jih z ureditvijo knjižnice, knjižne zbirke in našo ponudbo, ki jo skušamo čim bolj promovirati ter približati našo dejavnost informacijskega središča (strokovna literatura, podatkovne zbirke, svetovni splet, uporaba računalnikov).

Knjižnica opaža prebujanje vse bolj prisotne mlade umetniško - ustvarjalne populacije. Razni projekti, ki oživljajo ta segment družbe so prebudili kulturno dogajanje v mestu, kar odmeva tudi v delovanju naše knjižnice.

Sledi generacija zaposlenih s svojim potrebami po gradivu za permanentno izobraževanje ter po gradivu za sprostitev in prosti čas. Občuten je tudi delež nezaposlenih uporabnikov knjižnice, ki precej časa preživijo v naših prostorih.

Ugotovili smo, da se prebivalstvo na našem področju pospešeno stara, saj je upokojencev tudi 3 % več glede na slovensko povprečje.³ Močno je zastopana generacija mlajših upokojencev z željo po vseživljenjskem učenju in izobraževanju. Univerza za tretje življenjsko obdobje aktivno spodbuja radovednost ter vedoželjnost, ki sta dodatna motiva za pogost obisk in uporabo naše knjižne zbirke. Tudi članstvo v številnih društvih in kulturno dogajanje v mestu ter okolici spodbujata aktivnost starejšega prebivalstva.

³ Vidmar, Saša: Analiza goriškega območja (2016), str. 144

Zavedamo se in upoštevali bomo tudi potrebe kulturnih in raziskovalnih središč ter ustanov, ki jih lahko zadovoljimo kot splošna knjižnica. Skrbeli bomo za kontinuirano pridobivanje aktualnega strokovnega in leposlovnega gradiva, ki je namenjeno najširšemu krogu uporabnikov. Nabavili bomo knjige, ki jih bo subvencionirala Javna agencija za knjigo. Pozorni bomo na posredovanje informacij na novejših medijih in v sodobnejši obliki (e-knjige, e-periodika, podatkovne zbirke z oddaljenim dostopom, Blu-Ray-i, USB-ji ...)

Uporabnikom omogočamo pridobivanje zanje zanimivega gradiva preko medknjižnične izposoje, ki je iz določenih knjižnic brezplačna⁴. Nudimo zanimive e-vire ter prostor za študij (študijski kotički, dvorana za predavanja, uporaba računalnikov z dostopom do svetovnega spleta, možnost kopiranja, fotografiranja, tiskanja na Printboxu ...). Z upoštevanjem želja naših uporabnikov smo uredili tiho študijsko sobo. V njej je namenski računalnik, na katerega nalagamo e-knjige, ki so dostopne samo v knjižnici (pravna literatura, SSKJ ...). Zbirka e-gradiva se nenehno povečuje. Bogata knjižnična zbirka, ki se je oblikovala skozi leta, je zagotovo temeljni razlog za veliko izposajo in obisk.

V Novi Gorici srečujemo veliko tujcev, ki prihajajo kot turisti, študentje, predavatelji ali delavci. Tudi sicer je v knjižnici vedno več obiskovalcev iz sosednje Gorice in okoliških krajev v Italiji. To pa niso samo Slovenci, ampak tudi Italijani, ki želijo spoznati in se naučiti slovenskega jezika. Knjižnica postaja prostor, kjer je mogoče dobiti raznovrstne informacije, dostopati do svetovnega spleta, raznih podatkovnih baz, možna je izposoja gradiva za učenje slovenščine ter drugega knjižnega in neknjižnega, strokovnega ter leposlovnega gradiva za mladino in odrasle.

3. 2. Spodbujanje branja, razvijanje bralne kulture, informacijske ter funkcionalne pismenosti

Posebno pozornost bomo posvečali razvijanju bralne kulture in informacijske pismenosti. S predstavitvami novih knjig bomo ohranjali žive stike med uporabniki in pisci v okviru Literarnih četrtkov. Informirali jih bomo o dogajanjih v knjižnici, usposabljali za funkcionalno pismenost s spodbudami za samostojno iskanje gradiva in uporabo računalnikov (v načrtu imamo ureditev nove računalniške učilnice), posredovali zanimive, poučne vsebine v okviru Radovednih ponedeljkov, sprejemali organizirane skupine, pripravljali in se vključevali v različne akcije in projekte (Primorci beremo, Dobreknjige.si, Goriški dnevi knjige, Bevkovi dnevi, Ta veseli dan kulture, Z nami po znanje in Z nami po e-znanje, Rastem z e-viri ...). Novosti v letu 2017 bodo kreativnice oz. ustvarjalnice in že v letu 2016 poskusno izvajane POPslastice.

Za otroke bomo pripravili že utečene dejavnosti. Otroške torke - ure pravljic, ustvarjalne delavnice, vodene ogleda in predstavitve knjižnice ter knjižničnega gradiva, Kotiček Mladiček – sodelovanje

⁴ Medknjižnična izposoja je brezplačna za končnega uporabnika v osrednji območni knjižnici ter v vseh osrednjih knjižnicah Goriškega območja (Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, Lavričeva knjižnica Ajdovščina, Mestna knjižnica in čitalnica Idrija), če uporabnik navede, da gradivo uporablja za znanstvenoraziskovalne, kulturne, izobraževalne ali publicistične namene.

mladine v raznih akcijah, akcijo Poletna vrečka presenečenja, projekte Rastem s knjigo, Bralnice pod slamnikom, Beremo s tačkami, Moja najljubša knjiga, kvize, uganke in še kaj.

Skozi stalno ponudbo in različne dejavnosti želimo uporabnikom predstaviti pestrost naše ponudbe. Še naprej bomo predstavljali naše gradivo na literarnih in znanstvenih srečanjih, številnih razstavah, z individualno pomočjo pri iskanju gradiva, preko domače spletne strani in z informiranjem v medijih. Pomembne osebnosti z našega področja bomo vnašali v spletni portal Primorci.si. S projekti Poletna vrečka presenečenja, Primorci beremo, Goriški dnevi knjige pa bomo dali poseben poudarek dvigovanju bralne kulture s ponudbo kvalitetnega, raznovrstnega leposlovja. Možnost za posredovanje informacij o kvalitetnih knjigah bo omogočal spletni portal Dobreknjige.si. S projektom Primorci beremo želimo uporabnikom približati domače slovensko leposlovje.

3.3. Značilne potrebe okolja

Cilj vsake knjižnice je izgradnja, bogatitev in posodabljanje oz. obnavljanje kvalitetne in uravnotežene knjižnične zbirke. Tem ciljem sledi tudi nabavna politika Goriške knjižnice, ki poteka v skladu s *Strateškim načrtom Goriške knjižnice Franceta Bevka za obdobje 2015-2019*⁵, s priporočili *Nacionalnega programa za kulturo 2014-2017*⁶, s *Standardi in priporočili za splošne knjižnice (2005)*⁷ in poslanstvom naše knjižnice. V skladu s tem bomo pri nabavi gradiva upoštevali značilne potrebe okolja in cilje lokalne skupnosti. V čim večji meri želimo odgovarjati na ugotovljene potrebe in interese ciljnih skupin uporabnikov knjižnice.

Za spremljanje ustreznosti nabavne politike skupaj z informatorji tesno sodelujemo in analiziramo skladnost tekoče nabave knjižničnega gradiva (nakupe, obvezne izvode, darove in zamenjave) ter sproti usklajujemo ugotovljena odstopanja od začrtane poti. Nabavni oddelek se ažurno dogovarja in izmenjuje informacije o povpraševanju po gradivu z informatorji ter ga usklajuje s ponudbo na knjižnem trgu. Preko e-pošte vodi seznam želja po nabavi gradiva in preko ustaljenih poti zbira konkretne predloge uporabnikov ter tako omogoča sooblikovanje nabave. Uporabnikom nudimo tudi možnost spletne oddaje predloga za nakup gradiva. Le-te v kar največji meri upošteevamo, če so le v okviru načel nabavne politike, poslanstva knjižnice in seveda finančnih zmožnosti.

S strokovnim oblikovanjem knjižnične zbirke želimo v Goriški knjižnici zagotoviti uporabnikom enakost možnosti za zadovoljitev potreb po informiranju, izobraževanju, raziskovanju, razvedrilu, razvijanju pismenosti in kulturi. V ta namen bomo svojim uporabnikom zagotavljali gradivo vseh strokovnih področij, predvsem poljudnih pa tudi zahtevnejših vsebin na različnih medijih, tako v slovenskem jeziku kot v najpogosteje izposojanih tujih jezikih.

⁵http://www.ng.sik.si/?option=com_ajax&module=extrawatch_agent&format=raw&task=ajax&action=download&env=ExtraWatchJoomlaEnv¶ms=6randD&file=images/dokumenti/info_JZ/09_Strateski_nacrt_GK_2015-2019.pdf

⁶ <http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Drugo/novice/NET.NPK.pdf>

⁷ http://www.mizks.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Drugo/hitri_dostop/standardi_spl_k_sprejeti.pdf

Posebno pozornost bomo namenili dopolnjevanju manjkajočega knjižničnega gradiva na oddelku za domoznanstvo, saj se zavedamo, da kvalitetno grajena domoznanska zbirka omogoča zadovoljevanje raziskovalnih potreb na področju proučevanja lokalne zgodovine in ohranjanju kulturnih korenin slovenskega naroda.

Z izgradnjo kvalitetne zbirke leposlovnega gradiva za vse starosti uporabnikov, z nabavo ustreznih avdio in video vsebin ter drugega neknjižnega gradiva, bomo plemenitili kulturne potrebe uporabnikov v svojem okolju. Pri nakupu leposlovja bomo skrbeli za pisano paleto različnih literarnih zvrsti v slovenskem jeziku kot tudi v jezikih drugih narodov. Posebno pozornost pa bomo posvetili slovenskim avtorjem in njihovim prevodom v tuje jezike.

Odperti bomo za nove možnosti, ki jih ponuja sodobna tehnologija. Želimo si, da bi se osnoval kak nov ponudnik e-vsebin po primernih cenah, saj bi bila konkurenca na tem področju zelo zaželeno. Z nabavo večinoma slovenskih e-knjig v okviru Biblos-a bomo spodbujali širitev in uveljavljanje e-knjig in e-branja. Planiramo nakup 270 licenc. Upamo, da bo na razpolago cenovno ugodnejša ponudba kot v letu 2016, prav tako računamo na dovolj širok nabor zanimivih naslovov. Žal gre skoraj polovica finančnih sredstev, ki so namenjena e-knjigam, samo za članarino oz. uporabnino za Biblos. Vedno višji je tudi mesečni znesek za DRM zaščito, ki je vezan na izposojanje e-knjig v Biblosu.

V Goriški knjižnici se zavedamo pomembnosti razvoja branja in bralne kulture ter informacijske pismenosti že pri najmlajših uporabnikih. Prav njim posvečamo veliko pozornost s primernimi dejavnostmi za otroke in mladostnike. Temeljno načelo je gradnja kvalitetne knjižnične zbirke v slovenskem jeziku in gradivih, ki omogočajo učenje tujih jezikov. Dograjujemo zbirko, ki omogoča predšolskim otrokom razvijanje domišljije in ustvarjalnega pogleda na svet. To so seveda knjige, avdio, video in drugo interaktivno gradivo.

Šoloobveznim otrokom omogočamo dograjevanje vedenja, ki ga pridobivajo v šolah z gradivom, ki je v pomoč pri pripravah referatov in seminarskih nalog. Pri tej ciljni skupini opažamo, da so jim pomembne elektronske podatkovne zbirke in e-knjige.

Permanentno izobraževanje izenačuje mlade in starejše odrasle, ki dopolnjujejo strokovna znanja ob delu. So pomembna ciljna skupina, s katerimi nabavni oddelek sodeluje pri kreiranju strokovne knjižnične zbirke.

Upokojencem ponujamo gradivo, ki je v skladu z njihovimi življenjskimi izkušnjami in jim bogati vsakdan ter jim nudi kakovostno preživljanje starosti. Za to skupino uporabnikov je pomembno dograjevanje zbirke tudi na avdio in video medijih ter e-knjige.

Slovinci v Italiji so v naši knjižnici močno prisotna skupina. Dopolnjujejo jih tudi Italijani, ki spoznavajo naš jezik in se dejavno vključujejo v povezovanje življenja obeh Goric.

Na Goriškem se soočamo tudi z brezposelnimi osebami, zato v načrtovanje nabavne politike vključujemo tudi njihove specifične potrebe.

Uporabniki s posebnimi potrebami so skupina, ki ji posvečamo vedno več pozornosti. Nadaljevali bomo z označevanjem gradiva, ki je prilagojeno za skupine uporabnikov kot so slepi in slabovidni, gluhi, naglušni, dislektiki. Prav tako bomo v knjižnici prenovili signalizacijo oz. usmerjevalne table,

pri čemer bomo upoštevali tudi potrebe omenjenih skupin uporabnikov. V študijski sobi imamo posebno povečevalno lupo, ki je namenjena za slabovidne.

Zbirko bomo dopolnjevali s knjižnim in neknjižnim gradivom v razmerju 9 : 1. Upoštevali bomo razmerje 60 % naslovov strokovnega gradiva in 40 % leposlovnega. Okvirno 28 % gradiva bo namenjenega otrokom in mladini, preostalih 72 % pa odraslim.

Zbirko bomo glede na standarde in priporočila dopolnili tudi z ustreznim številom in izborom referenčnega gradiva, periodičnega tiska in z izborom dragocenega ter domoznanskega gradiva, še posebej se bomo posvetili nabavi gradiva na sodobnih medijih in v sodobnih oblikah (e-knjige, e-periodika, podatkovne zbirke, dostop do drugih digitaliziranih dokumentov in zbirk).

Goriška knjižnica Franceta Bevka je osrednja območna knjižnica, zato bomo fond knjižnice dopolnili tudi z ustreznim izborom zahtevnejšega gradiva, med katerim bomo predvsem ohranjali in glede na finančne zmožnosti nadgradili obstoječe podatkovne zbirke ter jih glede na potrebe in ustrezno ponudbo dopolnili z novimi.

Knjižnično zbirko bomo dopolnili z aktualnim gradivom glede na potrebe okolja v skladu s kulturno politiko, še posebej v zvezi z bralno kulturo, informacijsko pismenostjo in vseživljenjskim izobraževanjem. Redno bomo spremljali in dopolnjevali našo zbirko z nakupom slovenske produkcije. Nakup bo usmerjen v raznovrstnost gradiva, poleg knjižnega bomo kupovali tudi AV in drugo neknjižno gradivo, podatkovne zbirke, e-knjige, e-periodiko, kartografsko gradivo, muzikalije ... Ponudbo bomo razširili z digitaliziranimi vsebinami, ki jih bomo objavljali na dLib-u, Kamri, Albumu Slovenije in naši spletni strani.

Za potujočo in krajevne knjižnice bomo povečali izbor periodičnega tiska namenjenega izposoji. Načrtujemo 12 naslovov za organizacijsko enoto. V sodelovanju z izposojevalci in uporabniki bomo izbrali ustrezno tematiko revijalnega gradiva, ki bo obogatila ponudbo.

3. 4. Posebne potrebe okolja, cilji lokalne skupnosti

V Goriški knjižnici zagotavljamo dostop do knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju, ki ga pokrivamo. Imamo sedem krajevnih knjižnic, bibliobus pa obišče 83 postajališč v 56 krajih. Skupaj z obiski Doberdoba in Špetra potujoča knjižnica pokriva območje z 61.911 prebivalci.

Glede na potrebe okolja in v skladu s povpraševanjem uporabnikov prilagajamo število postajališč bibliobusa. Vedno več je obiska najmlajših. S tem se tudi pojavljajo povečane potrebe po izboru otroške in mladinske literature, saj je v potujočo knjižnico včlanjenih vedno več predšolskih in osnovnošolskih otrok.

Lokalno, krajevno zgodovino posebej intenzivno odkrivamo skozi aktualni projekt Zgradili smo mesto, ki je pritegnil k sodelovanju različne inštitucije in posameznike z raznovrstno dokumentacijo in zgodbami. Spomini, ki so bili zbrani v prvem delu projekta, so objavljeni na portalu Kamra. Skozi raziskovanje in spoznavanje lastnih korenin se bomo zagotovo bolj povezali in prispevali k razvoju zavedanja lastne identitete.

3. 5. Enaka dostopnost aktualnega knjižničnega gradiva

V knjižnično zbirko bomo vključevali skoraj vso slovensko produkcijo, leposlovna in strokovna dela slovenskih avtorjev. Prav tako bodo mesto na knjižnih policah našli prevodi tujih avtorjev v slovenščino, tako za strokovna kot za leposlovna dela. Ustrezen delež nabavljenega gradiva bo tudi v tujih jezikih (predvsem angleščini in italijanščini). Pozorni bomo na kvalitetne publikacije, ki jih subvencionira Javna agencija za knjigo. V okviru finančnih zmožnosti bomo v knjižnično zbirko uvrstili 15 % naslovov publikacij v javnem interesu.

Trenutno sodelujemo s preko 170 dobavitelji, založbami in distributerji. Tudi v prihodnje bomo vzpostavili nove poslovne stike z vsako resnejšo založbo, ki bo izdajala gradivo v splošnem interesu.

Naš cilj je oblikovati in vzdrževati kakovostno knjižnično zbirko in jo neprestano dopolnjevati z novostmi na tržišču ter hkrati urejati, ohranjati aktualnost ter vzdrževati s kontinuiranim odpisom gradiva.

Odzivali se bomo na potrebe okolja in ažurno uvajali novosti v zbirko (novi mediji, nove tehnologije, spletni portali, ostala dodatna ponudba). Aktualnost gradiva bomo ocenjevali tudi glede na okolje, strukturo uporabnikov, njihove predloge za nakup in glede na razpoložljivo knjižno produkcijo.

Gradivo, ki izgublja na aktualnosti, odpisujemo. Prav tako v redni odpis uvrščamo poškodovano, uničeno, dotrajano gradivo. V knjižnici izvajamo kontinuiran odpis knjižničnega gradiva v skladu s strokovnimi navodili, ki jih je sprejel NUK. Odpisano gradivo, za katerega menimo, da lahko koristi drugim, ponudimo najprej NUK-u, osrednjim knjižnicam regije, nato pa še drugim knjižnicam, fakultetam, društvom, bolnišnici, domu upokoencev ...

Hranimo knjižnično gradivo, pomembno za naše območje in je bilo izločeno iz splošnih knjižnic na omenjenem področju.

Pri odpisovanju posvečamo posebno pozornost gradivu, ki smo ga dolžni hraniti:

- gradivo, ki ima status kulturnega spomenika regionalnega pomena in smo dolžni ravnati z njim v skladu z določili;
- gradivo, ki ima status kulturnega spomenika lokalnega pomena;
- uradne publikacije z našega območja.

3. 6. Zastopanost različnih vrst knjižničnega gradiva

Nakup različnih vrst knjižničnega gradiva bomo usklajevali po priporočilu Standardov za splošne knjižnice. Glede na potrebe bomo našo knjižnično zbirko dopolnjevali z ustreznim številom enot različnih vrst gradiva, oblik in dostopnosti. S tem bomo skušali doseči in vzdrževati razmerja med strokovnim gradivom in leposlovjem ter med odraslimi in mladino.

3. 7. Zastopanost knjižničnega gradiva na različnih medijih, nove oblike dostopa do informacij

Upoštevali bomo zastopanost knjižničnega gradiva na različnih medijih, kjer bomo upoštevali priporočila Standardov za splošne knjižnice.

Dopolnjevali bomo AV zbirko z različnimi glasbenimi, filmskimi in poučnimi vsebinami na različnih medijih (predvsem CD, DVD-ji in Blu-Ray-i...). Uporabnikom bomo nudili uporabo podatkovnih zbirk (tudi preko oddaljenega dostopa). Dopolnjevali bomo domoznansko in druge posebne zbirke z raznovrstnim gradivom: zemljevidi, razglednice, starejše dragoceno gradivo, faksimile, muzikalije ... Še naprej bomo obdelovali in dopolnjevali obsežni stari fond plakatov ter drobnih tiskov. Nadaljevali bomo osredotočenost na nabavo e-knjig v okviru spletne e-knjižnice Biblos z dokupovanjem novih licenc. Odprti bomo za nove ponudbe in možnosti na tem hitro razvijajočem se področju.

3. 8. Zastopanost različnih tematskih oz. predmetnih področij

Dolgoročno želimo vzdrževati razmerje med strokovnim in leposlovnim gradivom ter med gradivom za odrasle in gradivom za mladino.

	strokovno gradivo	leposlovje	odrasli	mladina
Načrtovano razmerje (v %)	60	40	72	28
Doseženo razmerje v 2015 (v %)	64	36	74,10	25,90

3. 9. Omogočanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice

Goriška knjižnica ima s centralno enoto, sedmimi krajevnimi knjižnicami in potujočo knjižnico lepo razvito mrežo, ki omogoča enako dostopnost knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice. Vedno pa skušamo dostopnost gradiva še bolj približati uporabnikom z dodajanjem novih postajališč bibliobusa, kjer se pokaže interes za to. Večina enot Goriške knjižnice dosega in presega minimalni obratovalni čas po navodilih *Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic*. V vseh krajevnih knjižnicah dopolnjujemo zbirko z izborom kvalitetnih in aktualnih novosti, ki ustrezajo prebivalstvu posameznih območij.

Dostop do vzajemnega kataloga imajo vse enote knjižnice. Naša prizadevanja so usmerjena še v edino krajevno knjižnico v Kanalu, kjer ni avtomatizirane računalniške izposoje. Močno upamo, da se bo v letu 2017 končno zgodila dolgo načrtovana selitev v nove prostore in bodo tudi Kanalci

deležni avtomatizirane izposoje. V letu 2017 načrtujemo odprtje osme krajevne knjižnice v Šempetru pri Gorici, še v letu 2016 pa širimo prostore krajevne knjižnice v Solkanu.

Tudi v letu 2017 bomo z različnimi akcijami (četrtkove fore) in predvsem z dejavnostjo, usklajeno z okoljem in njegovimi potrebami, skušali povečati število novih članov. V Novo Gorico prihaja vsako leto nova generacija srednješolcev in študentov iz okoliških ali bolj oddaljenih krajev. Preko njih spoznava knjižnične storitve širši krog prebivalstva. S smotnim nakupom in pravilno promocijo bomo približali čim več gradiva uporabnikom ter tako skušali zvišati obrat izposoje knjižnične zbirke. Promocijo gradiva izvajamo s pripravo tematskih razstav, s predstavitevijo zanimivih ali dragocenejših knjig, z objavo na spletni strani.

Ob obletnicah pripravimo obsežnejše dogodke, ki jih oglašujemo in utrjujejo ugled knjižnice v lokalnem in širšem okolju. Obvestila objavljamo na naši spletni strani, družbenih omrežjih, pošiljamo po navadni in e-pošti ter oglašujemo preko drugih medijev (lokalni radio, časopisi). Izdajamo priložnostne zgibanke in publikacije v zbirki Publikacije Goriške knjižnice Franceta Bevka. V knjižnico vabimo zanimive goste (uvedli smo POPslastice), ki pritegnejo tudi bodoče potencialne uporabnike in s tem povečujejo prepoznavnost knjižnice v okolju.

3. 10. Dostopnost do informacij o gradivu

Spletni portal Dobreknjige.si vzpostavlja pomemben premik pri predstavljanju kvalitetnejših knjig našim uporabnikom. Zastavljen je kot portal, ki se sproti dopolnjuje in predstavlja dobro literaturo, s težiščem izbora pri novostih, pri sodobnem romanu. Uporabniki iz množice gradiva, ki je na razpolago, težko izberejo boljše, kvalitetnejše. Z namigom, opisom bralne izkušnje ali le z oznako »priporočamo« nameravamo olajšati izbiro uporabnikom in jih s tem usmerjati h kvalitetnejšemu ter morda vsebinsko nekoliko tehtnejšemu branju, kot bi si ga sicer sami izbrali.

Z namenom čim boljšega predstavljanja knjižnične zbirke posvečamo pozornost katalogizaciji starega inventariziranega fonda, ki je v knjižnici vedno bil, a v vzajemnem katalogu ni najdljiv (zaenkrat še samo v listkovnem katalogu). Takega gradiva je bilo po stanju na zadnji dan leta 2015 še 20.708 enot. Katalogizacija in vnos zapisov v COBISS/OPAC za računalniško še neobdelano retrospektivo je ena od prioritet.

Na spletni strani se sproti ažurira seznam gradiva, kupljenega s sredstvi Ministrstva za kulturo na naslovu [http://www.cobiss.si/scripts/cobiss?command=SEARCH&base=50550&select=FI=\(MIN*%20\(H\)%20DA=2016*\)](http://www.cobiss.si/scripts/cobiss?command=SEARCH&base=50550&select=FI=(MIN*%20(H)%20DA=2016*)) .

Novo nabavljeno gradivo sproti vnašamo v vzajemni katalog, tako da je v čim krajšem možnem času informacija na razpolago našim uporabnikom. Pospešeni postopki omogočajo minimalen čas od nabave oz. dobave knjige do priprave za izposajo. Racionalizirali smo postopke v COBISS3/Nabavi in uvedli sprotno vnašanje ob naročilih. Tudi informacija o nabavi je zaradi sprotnega vnosa še v istem trenutku na razpolago uporabniku. Upamo, da tega uspešnega in zelo zracionaliziranega modela ne bo porušil nov poslovni model, ki se na nacionalni ravni pripravlja za nabavo, obdelavo in opremo gradiva.

Glede na razpoložljivost finančnih sredstev bomo skrbeli za smotrno in optimalno uporabo denarja. Trudili se bomo poiskati najugodnejše ponudbe in ponudnike ter poskušali doseči čim ugodnejše rabate. Skrbeli bomo za čim širši izbor gradiva. Sledili bomo morebitnim razpisom za primerne projekte v zvezi z nabavo gradiva za knjižnice.

Zaradi upadanja finančnih sredstev za delovanje knjižnic in posledično tudi nižje ravni sredstev za nabavo gradiva smo postavljeni pred nalogo, da kar je na razpolago, še toliko bolj racionalno in smiselno uporabimo. V tem vidimo priložnost, da prevetrimo ustaljene načine nabave in jih izboljšamo z novimi idejami. Izhajamo iz naših strokovnih izkušenj in kompetenc ter imamo hkrati pred očmi interese in zanimanja končnega uporabnika naše knjižnice. Zagotovo je na mestu upoštevanje novih tehnologij, ki omogočajo dostop do bogate in raznolike vsebine knjižnega fonda na sodobnih elektronskih napravah in v sodobnih digitalnih oblikah.

4. Zbirke

Dostop do sekundarne informacije – katero gradivo ponuja knjižnica – zagotavljamo preko sodelovanja v vzajemni bazi COBISS/OPAC-u. Manjši del gradiva naše zbirke (predvsem starejše gradivo), žal, še vedno ni vključeno v ta katalog. Nadaljevanje vnosa t. i. retrospektive v spletni katalog je v programu dela naše knjižnice za leto 2017 opredeljeno kot eden izmed ciljev.

V knjižnici že vrsto let gradimo in dopolnjujemo domoznansko zbirko. Ponašamo se z nekaterimi dragocenostmi kot so npr. Dalmatinova Biblija, Valvasorjeva Slava vojvodine Kranjske, prve izdaje Prešernovih Poezij, Gregorčičevih Poezij, Cankarjeve Erotike ... Ponosni smo na starejše primorske tiske: knjiga Christianus moribundus (1749), Saggio grammaticale italiano-cragnolino (1811), Sacrum promptuarium (1691-1707), Kratka povest od boshie poti na Sveti gori nad Solkanam blisu Gorize (1843).

V letu 2016 smo še posebej ponosni na (s pomočjo donatorjev) nabavljeno prvo slovensko knjigo, tiskano v Gorici, z naslovom Pešme sa kmete ino mlade ljudi, ki jo je v letu 1822 prevedel in priredil naš rojak Valentin Stanič.

Uspelo nam je nabaviti tudi Pohlinovo Tu malu besedishe treh jesikov – slovar v slovenskem, nemškem in latinskem jeziku iz leta 1781. Pomembna je tudi pridobitev redkosti Dolfa Zorzuta Instoris e liendis furlanis çholtis sù a Cormòns sul judri cunt-un dos çhàcaris di vèncul, ki je izšla v Gorici v letu 1914.

Poleg knjižnega gradiva ažuriramo tudi zbirko kartografskega gradiva, muzikalij, hranimo bogato zbirko razglednic (s poudarkom na starejših in lokalno zanimivejših), koledarjev, zapisov na različnih medijih. Hranimo nekaj zapuščin in korespondence (Bevkova, Trinkova ...). V zbirki dragocenega gradiva imamo tudi inkunabule (Imitatio Christi), zbirko miniaturok, zbirko NOB tiskov, faksimile, razno slikovno gradivo, drobne tiske, plakate ...

Naše domoznansko področje zajema tudi Goriško in Videmsko pokrajino v Italiji, kjer živijo Slovenci, tako da tudi iz zamejskih založb in knjigarn pridobivamo gradivo z omenjenega področja.

V zbirki periodike imamo 1.028⁸ naslovov tekoče naročenih naslovov serijskih publikacij (časopisi, časniki) namenjenih različnim starostnim skupinam in strokovnim področjem, ki jih dopolnjujemo s tujo periodiko. Zbirko periodičnega tiska dopolnjujemo tudi s pestro ponudbo podatkovnih zbirk.

Zbirka AV gradiva je razdeljena na glasbeno in video zbirko, ki jo dopolnjujemo z različnimi mediji (CD, DVD, BD). Glasbena zbirka je med najboljšežnejšimi tovrstnimi zbirkami v splošnih knjižnicah pri nas. V letu 2017 imamo v načrtu ureditev novega glasbenega kotička. Video zbirka vključuje risanke za najmlajše, filme za različne starostne skupine in poučne vsebine za vse starosti.

Načrtujemo nadaljevanje nakupa slovenskih e-knjig v Biblosu. Želimo si, da bi v prihodnjem letu Biblos ponujal še pestrejšo in po količini večjo ter raznovrstnejšo paleto e-knjig, ki bi še bolj pritegnile naše bralce ali da bi se osnovala primerljiva konkurenčna ponudba. Pričakujemo tudi obljubljeni razširitev osnovnega paketa domačega branja. Žal smo morali preklicati naročnino oz. nakup e-knjig iz zbirke Ebsco eBook Public Library Collection Books zaradi premajhne uporabe in preizkega zneska, ki ga preko območnosti prejmemo za e-vire.

5. Območnost

V okviru posebnih nalog osrednje območne knjižnice pridobivamo z obveznim izvodom gradivo, ki je namenjeno vsem knjižnicam v regiji.

Žal pridobljena finančna sredstva ne omogočajo širitve ali uvajanja novih podatkovnih zbirk. Tako smo morali ukiniti Ebsco eBook Public Library Collection. Smo pa zato dodali dostop do portala PressReader (oddaljen dostop do več kot 5.500 časopisov z vsega sveta v 60 jezikih). Uporabniki so ga sprejeli za svojega, saj je bil že v začetku precej obiskan. Spodaj omenjeni e-viri so na voljo uporabnikom vseh knjižnic območja, saj je omogočen oddaljeni dostop, to je dostop preko domačega računalnika (z geslom in uporabniškim imenom). Trenutno imamo naročene naslednje podatkovne zbirke:

- Encyclopedia Britannica
- EBSCOhost
- IUS-info
- FinD-INFO
- Javni sektor – SeJa
- PressReader

V naši knjižnici lahko uporabniki dostopajo tudi do poslovnega spleta Gvin.com.

⁸ Statistični podatki o knjižnicah za poročevalsko leto 2015 (CeZaR)

6. Dejavnosti, akcije, projekti, promocija knjižničnih zbirk

V sodobnem času, ko nas obkrožajo najrazličnejši viri informiranja in različne ponudbe koriščenja prostega časa, je izredno pomembno, da ostane knjižnica v stiku z uporabniki in gre v korak s časom. Tudi v letošnjem letu so doživeli dogodki, akcije in projekti v naši knjižnici pravi razcvet. V okolju postajamo vedno bolj prepoznavni, saj organiziramo zanimive prireditve za širšo publiko. Prenovljena Spletna stran, prisotnost na Facebooku in Pinterestu omogočajo tudi mlajšim in tehnološko bolj veščim uporabnikom dostop do informacij, kakor so jih navajeni prejemati od drugih ponudnikov. Pričeli smo s sodelovanjem z lokalnim Radiem Robin. V rubriki Minutka za kulturo bodo predstavljeni kratki odlomki priporočenih knjig. S sprotnim in rednim obveščanjem o naših dejavnostih nudimo uporabnikom informacije o pestrosti dogajanja v knjižnici. Smo hkrati tradicionalni in fleksibilno odprti za novosti. Prednost knjižnice je v tem, da je na področju informacij stalnica že iz preteklosti. Danes in v prihodnosti spreminjamo in prilagajamo samo način, kako sodobnemu uporabniku približati tako stare kot nove vsebine. Zavedamo se velikega pomena vključevanja najrazličnejših sodobnih tehnologij za promocijo naše dejavnosti. S tem želimo vplivati na dvig bralne in siceršnje splošne ter srčne kulture.

Prireditve in dogodki v naši knjižnici po starostnih stopnjah in skupinah prebivalcev:

- *Predšolski otroci:* Otroški torki - ure pravljic v centralni enoti, na bibliobusu in v krajevnih knjižnicah, predstavitev slikanic lokalnih avtorjev, Otroški kotiček (spodbujanje branja in ustvarjalnosti), priložnostne delavnice, predstave (lutkovne ...), organizirani obiski knjižnice in bibliobusa.
- *Osnovnošolci:* Rastem s knjigo za sedmošolce, Rastem z e-viri, Bralnice pod slamnikom, Kotiček Mladiček (spodbujanje bralne kulture in družbene občutljivosti za lokalno skupnost za tretjo triado OŠ), Ustvarjalne srede (delavnice za otroke), Poletna vrečka presenečenja, predstavitev knjig in srečanja z avtorji, priložnostne, predvsem praznične delavnice, organizirani obiski knjižnice z različnimi dejavnostmi, uganke, kvizi.
- *Srednješolci:* Rastem s knjigo za srednješolce, Rastem z e-viri, Kotiček Mladiček (spodbujanje bralne kulture in družbene občutljivosti za lokalno skupnost za mladino), Poletna vrečka presenečenja, predstavitev knjig in srečanja z avtorji, organizirani obiski knjižnice z različnimi dejavnostmi.
- *Odrasli:* Primorci beremo, Dobreknjige.si, Radovedni ponedeljki (predstavljene so zelo raznolike, zanimive teme), Goriški dnevi knjige, tedensko dogajanje ob Dnevu splošnih knjižnic, Poletna vrečka presenečenja, računalniški tečaji Z nami po znanje, Z nami po e-znanje, Literami četrtki (literami večeri), Ustvarjalne srede (delavnice za odrasle), razstave, organizirani obiski knjižnice z različnimi dejavnostmi.
- *Starejši in uporabniki s posebnimi potrebami:* knjiga na dom, povečevalna lupa za slabovidne, razstave izdelkov, darovanje knjig.

Bibliobus obiskuje šole in vrtce. Na njem prav za slednje organiziramo tudi ure pravljic. Med številnimi šolami, ki jih bibliobus obiše, sta tudi dve slovenski osnovni šoli v Italiji v krajih Špeter Slovenov in Doberdob. Tu so naši obiskovalci tudi italijanski šolarji, ki z obiskom bibliobusa in

njegove knjižne zbirke stopijo v svet slovenske kulture, slovenske pisane besede in medkulturnega spoznavanja ter sodelovanja. Prav z našo potujočo knjižnico dosežemo veliko število prebivalstva na Severnem Primorskem, omogočamo široko in enakomerno dostopnost našega knjižničnega gradiva. S tem, ko obiskujemo tudi Slovence v Italiji, smo tudi ambasadorji slovenske kulture v bivši Goriški in Videmski pokrajini.

V sodelovanju z različnimi zavodi nudimo pomoč uporabnikom s posebnimi potrebami, pri njihovem vključevanju v okolje, omogočamo jim različne dejavnosti v knjižnici. Invalidom in starejšim omogočamo storitev knjiga na dom. Odpisane knjige posredujemo v Splošno bolnišnico Šempeter.

Posebej bi želeli omeniti triletni projekt Zgradili smo mesto. V sodelovanju z Goriškim muzejem in Pokrajinskim arhivom v Novi Gorici ter prebivalci mesta in okolice zbiramo spomine, pričevanja in dokumente (razglednice, fotografije, listine), povezane z nastankom in razvojem mesta Nove Gorice.

7. Slovenci v zamejstvu

Goriška knjižnica deluje na obmejnem območju in kot taka zagotavlja dostop do knjižničnega gradiva tudi Slovencem v Italiji. Z občinskimi, društvenimi in šolskimi knjižnicami vseh treh pokrajin Furlanije-Juljske krajine sodelujemo že dobro desetletje. V dogovoru z Narodno in študijsko knjižnico Trst in Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper smo si v letu 2015 razdelili pokrajine v Avtonomni deželi Furlaniji-Juljski krajini na tak način, da Goriška knjižnica odslej pokriva področje bivše Videmske in Goriške pokrajine, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper pa slovenske knjižnice v bivši Tržaški pokrajini.

Povezovanje Slovencev v Italiji z matično domovino in slovensko kulturo, dvig bralne kulture in ohranjanje ter utrjevanje slovenske kulturne identitete so cilji našega delovanja. Polega knjižničnega gradiva spodbujamo povezovanje preko različnih skupnih projektov in obiskom bibliobusa. Zanj je med Slovenci v Italiji vedno več zanimanja. Radi sodelujejo v akciji Primorci beremo, vključujemo jih v lokalna izobraževanja, nudimo jim strokovno pomoč in svetovanje, obveščamo o novostih v stroki in pri naših aktivnostih.

Goriška knjižnica pridobiva del sredstev za gradivo za slovenske zamejske knjižnice v Italiji preko Neposrednega poziva za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah. Pridobljena sredstva damo v skladu s *Skupnim načrtom nakupa s knjižnicami Slovencev v zamejstvu* na voljo knjižnicam, da pridobijo gradivo po lastnem izboru. Ker je med uporabniki veliko otrok, je odstotek načrtovanih naslovov za otroke in mladino višji (60 %) kot pri ostalih enotah.

Pridobljena sredstva za Slovence v zamejstvu omogočajo nabavo gradiva za sledeče knjižnice:

- Slovenska knjižnica Damir Feigel v Gorici
- Občinska knjižnica Sovodnje ob Soči
- Občinska knjižnica Doberdob

- Občinska knjižnica Števerjan
- Knjižnica Osnovne šole Romjan
- Občinska knjižnica Krmin
- Dijaški dom Simon Gregorčič – Gorica
- Knjižnica Kulturnega društva Ivan Trinko – Čedad
- Knjižnica Salvatore Venosi – Ukve
- Dvojezična večstopenjska šola Špeter

8. Objava

Letni načrt Goriške knjižnice Franceta Bevka Nova Gorica je objavljen na spletni strani Goriške knjižnice v zavihku Informacij javnega značaja.

Nova Gorica, 7. 11. 2016